

6.epizoda

Thomas Zehetmair, dirigent komorního orchestru Stuttgart:

Děkuji, oběd.

Jednou někdo řekl, že pro něho je opravdu pravým důkazem existence telepatie, práce dirigenta v orchestru. A samozřejmě je nutná i určitá technika, která se nedá u dirigenta podceňovat a taky psychologie, samozřejmě, verbální komunikace je velmi důležitá. Ale především ta neverbální, a to je to, na čem asi potom taky při koncertě nejvíc záleží.

UMĚNÍ LÉČENÍ

Medicína pro tělo, ducha a duši

Příklad jmelí

integrativní onkologie

vypravěčka:

Už staří druidové brali jmelí jako léčebný prostředek. A tahle kvalita se zachovala v knihách o léčebných rostlinách až do moderní doby. Ale teprve Rudolf Steiner dal podnět, používat jmelí pro léčbu rakoviny. Lékařka Ita Wegman přijala tento podnět a převedla ho společně s lékárníkem Adolfem Huaserem od roku 1917 do praxe. Léčba jmelím je jedna z nejčastěji používaných doplňkových léčeb pro pacienty s rakovinou v Evropě.

Sarah Monz:

Tedy nejdůležitější moment v léčbě jmelím, který je tak výzkumem zřetelně doložený, je vliv na schopnost regulace celého člověka, to znamená v chemoterapii nebo v situaci onemocnění se často stává, že tělo ztratí v této oblasti svoji autonomii, a to všechno je doprovázeno velkým vnitřním vyčerpáním. (Tzv. fatigue – chronická únava). Tohle vyčerpání může být velice zatěžující a ve všech těchto aspektech výzkum ukázal, že léčba jmelím může tyto potíže zmírnit. Že tedy lidé jsou opět schopni vyvíjet iniciativu, pečovat o sociální kontakt a opět vystoupit ze své sociální izolace až k tomu, že mohou reflektovat průběh svého onemocnění.

vypravěčka:

Krátce před letním slunovratem se sklízí letní jmelí, které právě rozvinulo svoje listy. Brzo ráno sklízí Harmut Ramm opatrně ohrožené jilmové jmelí ze stromů, jejichž stav je zde, v blízkosti Bazileje, chráněn kultivací. Společně s jilmem jsou dalšími hostitelskými stromy mimo jiné jablonoň, dub, borovice a jedle. Extrakty z jejich jmelí se zpracují do lékařských produktů. Ale co je to vlastně za zázračnou rostlinu?

Dr. Harmut Ramm:

Jmelí je rostlina, která je silně odkázaná na podpoře jiné bytosti. To začíná tím, že je odkázaná na stromy, aby vůbec vytvořila svůj život na zemi, se zemí. Je odkázaná na tom, aby ptáci

vůbec uvolnili mladou bytost jmelí, embryo, z plodů do přírody, protože ty plody jsou obzvláště teď v létě ještě na keříkách jmelí. Jenom ptáci je uvolňují, drozd brávník, pěnice černohlavá. My lidi to umíme taky. A dále, že ve farmacii je vlastně odkázané i na nás, že my z něho uděláme to, čím vlastně může být. Čili že to farmaceutické zpracování je v podstatě pokračováním toho, co už existuje v přírodě. Vždy to ale má kvalitu podpory od jiné bytosti.

vypravěčka:

Jmelí, které roste na stromech podle přísného řádu kulovitě, obsahuje mimo jiné 2 skupiny jedovatě působících bílkovinných spojení: viscotoxiny a jmelí-lektiny. Zatímco viscotoxiny se častěji nacházejí v mladých listech letního jmelí, koncentrují se jmelí-lektiny v "kořenech" a starších stoncích zimní sklizně. Kombinované extrakty ze jmelí mohou působit toxicky na rakovinné buňky.

Dr. Harmut Ramm.

Představu snadno získáme, když vidíme rentgen tumoru v hrudi, například na plíci, že to vypadá podobně jako jmelí v koruně stromu. Podle mne je to přesně naopak, že to jmelí kvůli tomu redukovanému růstu a těmto přísným formám, že je v podstatě silné samo v sobě, koncentrované, které je namířené proti normálnímu růstu tumoru, normálnímu, nekontrolovanému v prostoru a čase, nekontrolovanému růstu tumoru. Čili já bych to viděl jako protiklad k tumoru v přírodě, v zásadě vytvořený pro to, aby se mu (tumoru) něco postavilo proti.

vypravěčka:

Aby se síly vázané ve jmelí co nejlépe zachovaly, jsou dodané rostliny ručně otrháváné a za čerstva zpracováváné na extrakt ze jmelí, jednou v létě, jednou v zimě. Výrobci používají různé konzervační metody. Při tom se také látky obsažené v rostlině otevírají pro lidský organismus. Nakonec se pomocí speciálního postupu z antroposofické farmacie promíchají extrakty ze zimního a letního jmelí. Intenzivní víření má ve výsledku způsobit zvýšenou účinnost oproti účinnosti tradičního míchání.

Dr. Gerhard Schaller:

Tenhle speciální postup vypadá tak, že máme jeden rychle rotující disk, na to se vyleje extrakt ze zimního jmelí a ten se rozprostře díky té rychlé rotaci po povrchu disku, takže máme velice tenký tekutý film. Ten extrakt z letního jmelí kape po kapkách do filmu extraktu ze zimního jmelí. A tím se realizuje velice intenzivní smíchání.

vypravěčka:

Nacházíme se na klinice pro ženské lékařství na Technické univerzitě v Mnichově. K Daniele Paepke přichází mnoho pacientek s diagnózou rakoviny prsou nebo vaječníku. Často pokládají doktorce pro integrativní onkologii otázky ohledně dalších možností léčby.

„Tak paní Pollack, jak se Vám daří?“ „Úplně dobře, moc děkuji.“ „Dnes máme 2. pooperační termín, to už je půl roku po operaci a podívejme se jako to vypadá.“

PD Dr. med. Daniela Paepke:

My to děláme tak, že těm pacientkám podle přání, a nebo i když to vidím jako nutnost, tak je oslovím a aktivně taky nabídnu léčbu jmelím. Vedle chemoterapie, opravdu i doprovázející chemoterapii, tam máme opravdu pěkné výsledky, že pacienti snášejí lépe tu chemoterapii a to je taky to, co ti pacienti zpětně reflektují, dobrou snášenlivost. Díky terapiím máme méně chronické únavy a taky víme, že není žádná interakce.

pacientka:

Já jsem byla perfektně ošetřená konvenční medicínou, opravdu o tom není sporu, ale u té konvenční medicíny je to pořád ještě tak, že člověk má velice pasivní roli, myslím tím, že chemo dělá něco s člověkem a člověk má operaci, to znamená, že lékaři dělají něco s člověkem, to ozařování dělá něco s člověkem, ale u té komplementární medicíny je to skutečně tak, že člověk sám může být jako pacient aktivní a to se mi velice líbilo a já si píchám jmelí, já dělám sport, víte, a to je to, co se mi líbí na celé věci.

Dr. Paepke:

Ta integrativní léčba je u nás k dispozici pro všechny pacienty, čili i pro pojištěné pacientky a to je výkon, za který se vděčí mé šéfce, profesorce Kiechle, která jasně řekla, že nechce, aby to bylo proveditelné jenom pro samoplátce nebo privátní pacientky, ale abychom nabízeli přesně ten stejný výkon i pro pojištěnce.

Prof. Dr. med. Ralf-Dieter-Hofheinz:

V systému zdravotní pojišťovny, jako v tom našem, je to vždycky požadavek, že to co člověk dělá a chce mít zaplacené je taky dobře doložené, to znamená, že mluvíme o důkazu. A přirozeně nejsou metody integrativní onkologie na takové úrovni důkazů jako nová chemoterapie, nová protilátka. Já myslím, že to taky není bezpodmínečně nutné, ale my musíme pracovat dále na tom, abychom naše koncepty v nějaké formě evaluovali. My máme právě, co se léčby jmelím týče, myslím opravdu důkazy z meta-analýz, co se týče kvality života, co se týče vyčerpání z léčby, my máme dokonce první studie, které ukazují, že ten život může prodloužen a k tomu taky běží projekty.

vypravěčka:

A skutečně, vyhodnocení odborných studií dokládá podstatně delší míru přežití u pacientů s rakovinou, kteří byli léčeni preparátem ze jmelí v rámci integrativní léčby. Komunitní nemocnice Havelhöhe v Berlíně disponuje onkologickým centrem, které je certifikované německou společností pro rakovinu. To tady splňuje nepřísňší podmínky, co se týče kvality managementu a analýzy informací.

Dr. med. Friedemann Schad:

Naše databáze obsahuje v současnosti 20 000 pacientů, kteří byli evidováni po mnoho let. Tím jsme pravděpodobně největší databáze v oblasti integrativní doplňkové medicíny v Německu. Když pacienti dostanou konvenční léčbu, chemoterapii, ozařování, tak víme vlastně už po desetiletí, že léčba jmelím může zmírnit vedlejší účinky. A tito pacienti mohou v této léčbě setrvat mnohem déle. A tím také dosáhnout vyššího efektu. Takže míra přerušení konvenční, předepisované medicíny je podstatně menší. A to samo má zásadní důležitost pro léčbu jmelím. Ovšem ne samostatně, ale v kombinaci s klasickou onkologickou léčbou. Pročež bychom rádi mluvili taky o integrativní medicíně. Antroposofická medicína je integrativní medicína.

Prof. Dr. med. Harald Matthes:

Čili konkrétně u léčby jmelím je to tak, že to je lék, který v antroposofické medicíně používáme už 70 nebo teď už vlastně skoro 100 let, ale doteď to bylo vždycky tak, že se používala jenom ta vodní část ze jmelí, teď se ale zjistilo, že mnohem zajímavější jsou i ty nevodní části, to jsou tzv. lipofily nebo olejově destilované části jmelí i složky máme, které jsou vysoce zajímavé pro onkologii. A ten vlastní krok, který teď chceme udělat, je přinést to všechno do klinického používání, to znamená vidět, jakou účinnost to vyvine u konkrétních tumorů. To je dlouhá kamenitá cesta, která teď bude trvat několik let.

pacientka:

Čili já se tady cítím opravdu velmi dobře, od začátku. Dr. Paepke vyzařuje teplo a vnímá mne čili opravdu mě vidí nejenom jako pacienta, ale i jako člověka, a to se skutečně přenáší. Takže ona se neptá jenom povrchně jak se člověku daří, jak se mi daří, ona to chce taky opravdu vědět. A ona se mě taky ptá, jestli snáším určité věci, jestli bychom mohly změnit ještě něco jiného, aby se mi dařilo ještě líp, abych se dobře cítila, snaží se mě podporovat v té proměně.

Prof. Dr. med. Giovanni Maio:

To je ten úkol. Nezůstat stát u toho důkazu, nezůstat stát u faktů, ale pochopit jiného člověka v jeho biografické situaci. Kdo si myslí, že už z náhledu jednoho konkrétního nálezu může vědět co je třeba udělat, aniž by s tím druhým mluvil, ten medicínu nepochopil. Protože ze všeho, co je správné platí, že se má vyhledat to pasující, vyhledat to, co se hodí k tomu nemocnému člověku a sice k tomu individuálnímu člověku.

Překlad Ing. arch. Klára Švecová